

ZNAKOWANIE ŻYWNOŚCI

KRAJ POCHODZENIA^{*)}

WPROWADZENIE

Agencja ds. Standardów Żywności (Food Standards Agency) jest zaangażowana w promocję świadomego wyboru. Jednym z naszych głównych celów jest ulepszanie sposobu znakowania żywności.

Badania konsumenckie i konsultacje społeczne wykazały, że lepsze oznaczanie pochodzenia na etykietach zajmuje wysokie miejsce w spisie zmian, których życzą sobie konsumenci.

Niniejszy dokument przedstawia akty prawne, które mają związek z oznaczaniem pochodzenia i dostarcza **nieformalnych** porad interpretacyjnych (**podkreślenie MRiRW**). Dostarcza również porad dotyczących najlepszych praktyk.

Podczas opracowywania niniejszych porad chcieliśmy pomóc:

- wytwórcom, producentom, detalistom i podmiotom świadczącym usługi gastronomiczne w przestrzeganiu prawa i dostarczaniu dalszych fakultatywnych informacji w sposób przystępny dla konsumentów
- organom wykonawczym w wykryciu wprowadzających w błąd oznaczeń pochodzenia na etykietach i podjęciu zdecydowanych działań przeciwko tego typu praktykom
- konsumentom poprzez zachęcanie producentów do podawania dokładniejszych informacji o kraju pochodzenia produktu i stosowania konsekwentnych i przejrzystych sposobów znakowania

Część 1 niniejszego dokumentu wymienia odpowiednie akty prawne, opisuje ich zasięg terytorialny i dostarcza porad interpretacyjnych.

Część 2 dostarcza porad dotyczących najlepszych praktyk.

UWAGA:

Przykłady w niniejszym dokumencie podano wyłącznie w celu ilustracyjnym.

Porady i przykłady nie powinny być traktowane jako autorytatywne stwierdzenie lub interpretacja prawa, gdyż należy to do wyłącznych uprawnień Trybunałów. Wyłącznie sądy mogą orzekać ostatecznie, czy w danych okolicznościach doszło do popełnienia wykroczenia.

^{*)} W wytycznych został wpisany „kraj pochodzenia”. W dyrektywie 2000/13/WE pochodzenie określone jest w stosunku do miejsca lub źródła. Niemniej, ponieważ najczęściej pochodzenie określane jest dla kraju w potocznym znaczeniu często używa się określenia „kraj pochodzenia” (przyp. MRiRW)

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I INTERPRETACJA AKTÓW PRAWNYCH

Punkty

WSTĘP

Akty prawne w sprawie oznaczania pochodzenia na etykietach
Kary

ZASADY ODNOŚNIE DO WPROWADZAJĄCYCH W BŁĄD OPISÓW KRAJU POCHODZENIA

Dyrektywa w sprawie znakowania żywności (2000/13/WE)
Ustawa o bezpieczeństwie żywności z 1990 r.
Ustawa o opisach handlowych z 1968 r.

ZASADY OZNACZANIA POCHODZENIA NA ETYKIETACH

UNIKANIE ZNAKOWANIA WPROWADZAJĄCEGO W BŁĄD

CZĘŚĆ 2 PORADY DOTYCZĄCE NAJLEPSZYCH PRAKTYK

POCHODZENIE PRODUKTU

POCHODZENIE SKŁADNIKÓW

FORMA DEKLARACJI

Dla produktów
Dla składników

UMIEJSCOWIENIE DEKLARACJI

DANE KONTAKTOWE W CELU UZYSKANIA DALESZYCH INFORMACJI

ZAŁĄCZNIK: STRESZCZENIE OZNACZANIA KRAJU POCHODZENIA NA ETYKIETACH

ZASADY DLA OKREŚLONYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

Wołowina
Świeże owoce i warzywa
Ryby
Oliwa z oliwek
Wino
Jaja
Mięso drobiowe
Miód
Produkty regionalne

WSTĘP

Akty prawne w sprawie oznaczania pochodzenia na etykietach

1. Niniejsze porady odnoszą się do niżej wymienionych dokumentów i powinny być czytane łącznie z nimi:

- **Dyrektywa 2000/13/WE** (w sprawie znakowania środków spożywczych) (art. 2);
- **Ustawa o bezpieczeństwie żywności z 1990 r.** (sekcje 14 i 15) obowiązująca w Wielkiej Brytanii;
- **Ustawa o opisach handlowych z 1968 r.** obowiązująca w Wielkiej Brytanii; oraz
- **Regulacje w sprawie znakowania żywności z 1996 r.** (z późniejszymi zmianami) (zwłaszcza regulacje 2, 4, 5 lit. f), 23, 26, 27 i 38) obowiązujące w Wielkiej Brytanii.

2. Do niniejszych porad załączono krótkie streszczenie zasad oznaczania kraju pochodzenia dla określonych środków spożywczych.

3. Oznaczanie kraju pochodzenia dla informacji konsumenta nie powinno być mylone z przepisami dotyczącymi pochodzenia w ramach klasyfikacji celnej. Jest to zupełnie inaczej zarządzane zagadnienie.

Kary

4. Obecnie ustalono następujące kary:

za złamanie **Ustawy o bezpieczeństwie żywności z 1990 r.** w przypadku

- skazania w postępowaniu uproszczonym
 - grzywna do 20.000 GBP za wykroczenie względem sekcji 14
 - grzywna do 5.000 GBP za wykroczenie względem sekcji 15i/lub kara pozbawienia wolności na okres do sześciu miesięcy;
 - skazania zgodnego z aktem oskarżenia
- nieograniczona grzywna i/lub kara pozbawienia wolności do dwóch lat

za złamanie **Ustawy o opisach handlowych z 1968 r.** w przypadku

- skazania w postępowaniu uproszczonym
 - grzywna do 5.000 GBP;
 - skazania zgodnego z aktem oskarżenia
- nieograniczona grzywna i/lub kara pozbawienia wolności do dwóch lat

za złamanie **Regulacji w sprawie znakowania żywności z 1996 r.** (z późniejszymi zmianami) w przypadku

- skazania w postępowaniu uproszczonym
 - grzywna do 5.000 GBP.

ZASADY ZAPOBIEGANIA TWORZENIU WPROWADZAJĄCYCH W BŁĄD OZNACZEŃ KRAJU POCHODZENIA NA ETYKIETACH, W REKLAMACH I PRZY PREZENTACJI PRODUKTU

Dyrektywa w sprawie znakowania żywności (2000/13/WE)

5. Art. 2 dyrektywy 2000/13/WE w sprawie znakowania żywności mówi, że oznakowanie i stosowane metody nie mogą w istotnym stopniu wprowadzać kupującego błąd, w szczególności w odniesieniu do
- charakterystyki środka spożywczego, zwłaszcza co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, składu, ilości, trwałości, źródła pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji.
6. Ten zakaz rozszerza się na prezentację środka spożywczego (szczególnie jego kształt, wygląd lub opakowanie, rodzaj materiałów zastosowanych jako opakowanie, ustawienie i styl ekspozycji) i jego reklamę.
7. Te przepisy są obecnie wdrażane zgodnie z ogólnymi wymogami Ustawy o bezpieczeństwie żywności z 1990 r. oraz Ustawy o opisach handlowych z 1968 r. opisanych w pkt 8-14 poniżej.

Ustawa o bezpieczeństwie żywności z 1990 r.

8. Ustawa o bezpieczeństwie żywności z 1990 r. uznaje za wykroczenie:
- sprzedaż ze szkodą dla kupującego jakiegokolwiek środka spożywczego, którego charakter, istota i jakość nie są zgodnie z wymaganymi (sekcja 14);
 - umieszczenie lub pokazywanie etykiet¹ na sprzedanym środku spożywczym, wydawanie lub uczestniczenie w wydawaniu reklamy, która błędnie opisuje środek spożywczy lub gdy ten opis może wprowadzać w błąd co do charakteru, istoty lub jakości środka spożywczego (sekcja 15);
 - sprzedaż, oferowanie, wystawienie na sprzedaż, posiadanie w celu sprzedaży środków spożywczych, których prezentacja² może wprowadzać w błąd co do ich charakteru, istoty lub jakości (sekcja 15).
9. Terminy „charakter”, „istota” i „jakość” nie są określone w Ustawie o bezpieczeństwie żywności z 1990 r. Uważa się, że pochodzenie środka żywnościowego może w pewnych okolicznościach mieć znaczenie dla jego charakteru, istoty czy jakości i ma wtedy znaczenie dla wykroczeń opisanych w pkt 8 powyżej.
10. Te przepisy odnoszą się do całego łańcucha dostaw.

¹ Etykiety dołączone lub niedołączone do produktu, lub wydrukowane na opakowaniu lub pojemniku.

² „Prezentację” definiuje się w Ustawie jako uwzględniającą kształt, wygląd i opakowanie żywności, ustawienie żywności przy wystawieniu na sprzedaż oraz styl ekspozycji, gdy planuje się jej sprzedaż (ale nie obejmuje ona żadnego rodzaju znakowania ani reklamy) (sekcja 53 ust. 1)

Ustawa o opisach handlowych z 1968 r.

11. Ustawa o opisach handlowych z 1968 r. uznaje poniższe działania handlowca za wykroczenie:

- stosowanie opisu handlowego dla jakichkolwiek produktów, gdy jest on fałszywy lub w istotnym stopniu wprowadza w błąd;
- dostarczanie lub oferowanie dostarczenia jakichkolwiek towarów, dla których stosowany jest fałszywy lub w istotnym stopniu wprowadzający w błąd opis handlowy.

12. Obejmuje to bezpośrednie bądź pośrednie oznaczenie dowolnego rodzaju mówiące, z czego towary zostały wyprodukowane, w jaki sposób zostały wyprodukowane i przetworzone, jakie jest ich miejsce produkcji, wytworzenia i przetworzenia i podające nazwę ich producenta i inne informacje o ich historii.

13. Ustawa dotyczy opisów handlowych, które stosuje się w omawianych towarach w formie pisemnej lub formie ilustracji, symbolu lub innego oznaczenia na samych towarach, pojemnikach, etykietach, kartach produktu, reklamach itd. lub w formie ustnego oświadczenia.

14. Ustawa odnosi się do całego łańcucha dostaw. Wykroczenie może popełnić każdy, kto prowadząc działalność handlową lub biznesową stosuje fałszywe opisy handlowe towarów lub dostarcza (lub oferuje dostawę, lub posiada w celu dostawy) towary, które są przedstawione w sposób mogący sprawiać wrażenie, że wyprodukowano je gdzieś indziej, niż miało to miejsce w rzeczywistości.

Odrębne wytyczne dla handlowców dotyczące zasad znakowania ustanowionych w Ustawie o opisach handlowych z 1968 r. są dostępne w

www.dti.gov.uk/ccp/topics.htm

ZASADY OZNACZANIA POCHODZENIA NA ETYKIETACH

15. Przepis 5 lit. f) Rozporządzenia w sprawie znakowania żywności z 1996 r. rozpatrywany łącznie z przepisem 4 wymaga, by żywność gotowa do dostarczenia do końcowego konsumenta lub firmy gastronomicznej została oznaczona lub zawierała na etykiecie:

- szczegółowe informacje o źródle lub miejscu pochodzenia żywności, jeżeli brak tych informacji mogłaby w istotnym stopniu wprowadzić kupującego w błąd co do prawdziwego źródła lub pochodzenia żywności.

16. Przepis 38 Rozporządzenia w sprawie znakowania żywności z 1996 r. wymaga, by takie szczegółowe informacje, jak i wszystkie szczegółowe informacje podane zgodnie z tymi przepisami, były:

- łatwe do zrozumienia, czytelne i nieścieralne; oraz
- by żywność, jeżeli jest sprzedawana końcowemu konsumentowi, była oznakowana w widocznym miejscu w sposób łatwy do dostrzeżenia.

Te i inne szczegółowe informacje, które na mocy tych przepisów należy podać, nie mogą być w żaden sposób ukrywane, nieprzejrzyste ani zasłonięte przez żadne inne informacje pisemne ani graficzne.

17. Poniższe środki spożywcze zwalnia się z wymagań opisanych w pkt 15 powyżej:

- żywność (niebędącą mlekiem) niepaczkowaną dla celów sprzedaży bezpośredniej, włączając taką żywność sprzedawaną w zakładach gastronomicznych;
- chleb biały i wyroby ciastkarskie – w pewnych okolicznościach;
- pojedynczo zapakowane delikatesowe produkty cukiernicze bez dodatkowego opakowania, które przeznaczone są do sprzedaży pojedynczo;
- dowolny niepaczkowany środek spożywczy (niebędący mlekiem) umieszczony w nieścieralnie oznakowanej butelce szklanej przeznaczonej do ponownego użycia, który nie ma etykiety, obwoluty ani „kołnierza”;
- żywność zawarta w opakowaniu, którego największa powierzchnia jest mniejsza niż 10 centymetrów kwadratowych;
- środek spożywczy sprzedawany lub dostarczany w pojedynczych opakowaniach przeznaczonych jako mały dodatek do innego środka spożywczego lub do świadczonej usługi; oraz
- tusze i części tusz nieprzeznaczone do sprzedaży w jednym kawałku.

18. Nie ma ustawowej definicji „miejsca pochodzenia lub źródła” w przepisach Rozporządzenia w sprawie znakowania żywności z 1996 r. lub „pochodzenia lub źródła” w Dyrektywie w sprawie znakowania żywności 2000/13/WE. Słowa „źródło” i „pochodzenie” w kontekście tych porad powinny być traktowane jako jednoznaczne.

19. Zgodnie z podejściem prezentowanym w sekcji 36 Ustawy o opisach handlowych z 1968 r., dla celów tej Ustawy

- towary uznaje się za wytworzone lub wyprodukowane w kraju, w którym ostatnio zostały poddane obróbce lub procesowi wprowadzającemu znaczącą zmianę.

Uznaje się to za rozsądne wskazówki robocze dla celów Rozporządzenia w sprawie

znakowania żywności z 1996 r. Ostatecznie sąd musi decydować, biorąc pod uwagę spojrzenie przeciętnego obywatela na dane okoliczności towarzyszące konkretnej sprawie, czy dany kraj lub wyszczególnione miejsce jest rzeczywiście tym, w którym ostatnia *znacząca* zmiana miała miejsce. Prawdopodobne jest na przykład, że przetworzenie wieprzowiny w bekon, szynkę lub zapiekanie go w cieście może zostać uznane za obróbkę lub proces wprowadzający znaczącą zmianę, natomiast dużo mniej prawdopodobne jest, że zostanie za taką uznane zwykłe krojenie, cięcie i/lub pakowanie mięsa.

UNIKANIE ZNAKOWANIA WPROWADZAJĄCEGO W BŁĄD

20. Prawdziwe miejsce pochodzenia żywności powinno zostać podane, jeżeli w przeciwnym razie etykieta jako całość sugerowałaby, że żywność pochodzi lub została wyprodukowana w innym miejscu czy obszarze. Konsumenci nie będą jednakże spodziewać się, że produkty typu bułeczki z rodzynekami z Chelsea, szynki z Yorku, curry z Madras albo frankfurterki pochodzą z tych obszarów, jeżeli na etykiecie nie pojawi się inny materiał informujący, że tak faktycznie jest.
21. Jeżeli na etykiecie znajduje się inna informacja, która może sugerować miejsce pochodzenia, deklaracja prawdziwego kraju pochodzenia musi być dostatecznie widoczna, precyzyjna i przekonująca, aby skorygować potencjalne mylne wrażenie i uniknąć wprowadzania konsumentów w błąd.
22. Rodzaje informacji, które mogą spowodować, że konsumenci przypiszą konkretne miejsce pochodzenia do żywności obejmują :
 - wykorzystanie nazw krajów lub miejsc w nazwie żywności lub jej nazwie handlowej, nazwie marki lub nazwie marketingowej;
 - materiał pisany lub ilustrowany, w tym mapy, flagi, godła (np. koniczyna), wybór barw (np. barw flagi państwowej), odniesienia do osób kojarzących się z konkretnym miejscem (np. „John Bull”, „Wuj Sam”) i słynnych obiektów (np. Wieża Eiffla, góra Ben Nevis).
23. Znaki jakości zdrowotnej stosowane w żywności w celu spełnienia wymagań europejskiego prawodawstwa w zakresie higieny nie są jako takie przeznaczone do oznaczania miejsca pochodzenia. Należy jednakże dołożyć starań, aby zapewnić, że znaki jakości zdrowotnej ze względu na ich rozmiar, uwidocznienie lub pozycję nie powodują mylnego wrażenia co do pochodzenia żywności.
24. Znaki graficzne systemów gwarancji (np. „czerwony traktor” Brytyjskiej Normy Rolniczej) stosuje się żeby wskazać, że żywność wyprodukowano z zachowaniem określonych norm; jako takie nie stanowią one poręczenia pochodzenia produktu. W przypadku gdy logo może sugerować miejsce pochodzenia, ważne jest, by towarzyszyła mu jednoznaczna i równie wyraźna deklaracja miejsca pochodzenia.
25. W UE podanie nazwy i adresu producenta, pakującego lub sprzedawcy jest obowiązkowym wymogiem znakowania zgodnie z przepisami UE. Informacja ta nie powinna zostać podana w sposób, który niewłaściwie sugeruje miejsce pochodzenia.
26. Jeżeli miejsce pochodzenia żywności nie jest tożsame z miejscem pochodzenia jej pierwotnych składników, konieczne może być podanie informacji o pochodzeniu tych

składników.

Dla przykładu:

- Bekon lub szynka wyprodukowana w Wielkiej Brytanii z duńskiej wieprzowiny nie powinny być opisywane jako „bekon brytyjski” czy „szynka brytyjska”, natomiast mogą być opisywane jako „[importowana][duńska] wieprzowina [wędzona][pieczona][grillowana] w Wielkiej Brytanii”.
 - Kielbasa wieprzowa wyprodukowana w Wielkiej Brytanii z wieprzowiny pochodzącej z krajów poza Zjednoczonym Królestwem nie powinna być opisywana jako „kielbasa brytyjska wieprzowa”, natomiast może być opisywana jako „wyprodukowana w Wielkiej Brytanii z wieprzowiny [importowanej z] [kraj pochodzenia] [więcej niż jeden kraj pochodzenia]”.
 - Łosoś wędzony w Szkocji, ale produkowany z łososia norweskiego nie powinien być opisywany jako „łosoś szkocki wędzony”, natomiast może być opisywany jako „[importowany] łosoś [norweski] wędzony w Szkocji”.
 - Masło ubite w Anglii z mleka przywiezionego spoza Zjednoczonego Królestwa (np. Belgii) nie powinno być oznaczane jako „angielskie” lub „wyprodukowane w Anglii”, natomiast może być oznaczane jako „wyprodukowane w Anglii z [importowanego] mleka [belgijskiego]”.
27. Inne użyteczne terminy to „pieczone w ...”, „wytłoczone w ...”, „pokrojone i zapakowane w ...” lub „przetworzone w ...”.
28. Jeśli żywności niepaczkowanej towarzyszą ulotki, oznaczenia umieszczone na półkach lub tabliczki promocyjne wskazujące na miejsce pochodzenia, należy dołożyć starań w celu zapewnienia, by stwierdzenie pochodzenia było jasno sformułowane i jedynie produkty, których to stwierdzenie dotyczy, umieszczano przy tych oznaczeniach lub z nimi kojarzono.

UNIKANIE INFORMACJI WPROWADZAJĄCYCH W BŁĄD W ZAKŁADACH GASTRONOMICZNYCH

29. W zakładach gastronomicznych powinno się dołożyć starań w celu zapewnienia, że wszelkie informacje o pochodzeniu w karcie dań są jasne i jednoznaczne.

CZĘŚĆ 2: PORADY DOTYCZĄCE NAJLEPSZYCH PRAKTYK

POCHODZENIE PRODUKTU

30. Wielu konsumentów uważa miejsce pochodzenia za ważny element identyfikacji produktu, zwłaszcza w przypadku mięsa. W wielu przypadkach, zwłaszcza podstawowych produktów, informacje te są łatwo dostępne producentom i mogą zostać podane przy niewielkim dodatkowym koszcie.

Zalecamy producentom podawać te informacje w przypadku podstawowych produktów, zwłaszcza mięsa.

31. Dla wielu konsumentów terminy takie jak „produkt ...”, „wyrób ...”, „pochodzenie ...” „brytyjskie”, „szkockie”, „walijskie” itd. sugerują, że miejsce przetwarzania i pochodzenia składników są tożsame.^{*)}

Zalecamy, żeby stosowano te terminy jedynie tam, gdzie istotne składniki pochodzą z podanego kraju i wszystkie główne procesy produkcyjne/wytwórcze związane z żywnością odbywają się w tym miejscu bądź kraju. Jedyny wyjątek stanowiłyby produkty takie jak czekolada, których pewne składniki (w tym przypadku ziarna kakaowe) nie mogą pochodzić z danego kraju.

32. Oznaczanie pochodzenia mięsa wprowadza dodatkową komplikację, ponieważ inwentarz żywy może być urodzony, hodowany i poddany ubojowi w różnych krajach. Wołowina i cielęcina podlegają już szczegółowym zasadom (opisanym w Załączniku). Konsumenty przypuszczają, że mięso oznaczone jako „produkt ...”, „wyrób ...”, „wyprodukowano w ...” „pochodzenie ...”, „brytyjskie”, „szkockie”, „duńskie” itd. pochodzi ze zwierząt, które tam się urodziły, były hodowane i poddane ubojowi.

Niezależnie od tego, czy żywność objęta została nazwą geograficzną zarejestrowaną w rozporządzeniu (WE) nr 2081/92, zalecamy, żeby w przypadku etykiet oznaczających pochodzenie mięsa innego niż wołowina i cielęcina (które podlegają już szczegółowym zasadom):

- Stosowano deklaracje pojedynczego kraju pochodzenia, gdy zwierzęta urodziły się, były hodowane i poddane ubojowi w tym samym kraju
- W przeciwnym wypadku powinno się podać informacje o każdym z krajów: urodzenia, hodowli i uboju

POCHODZENIE SKŁADNIKÓW

33. Wiadomo, że wielu konsumentów życzy sobie większej ilości informacji o pochodzeniu składników mięsa w produktach mięsnych i za anormalne należy uznać, że prawo wymaga deklaracji pochodzenia w przypadku świeżej wołowiny, natomiast nie wymaga jej od tego samego produktu, gdy został przyprawiony. Jednakże podawanie informacji o pochodzeniu wszystkich składników we wszystkich produktach byłoby niewspółmiernie uciążliwe dla przemysłu i zagrażałoby przeładowaniem etykiety informacjami, których konsumenci nie uważają za istotne. Badania wskazują, że składniki najbardziej interesujące konsumentów to mięso; produkty mleczne również zajmują wysokie miejsce w hierarchii.

Zalecamy deklarować informację o pochodzeniu składników mięsa w produktach mięsnych.

^{*)}W Polsce producenci stosują czasami napis „produkt polski”, co zdaniem MRiRW nie jest informacją ścisłą i może wprowadzać w błąd konsumentów. Z informacji tej nie wynika, czy chodzi tu o surowce polskie, przedsiębiorcę polskiego, polskich pracowników, miejsce wytworzenia czy wszystkie te czynniki razem. Jak wynika z przykładów podanych przez FSA, ich opinia zmierza w podobnym kierunku (przyp. MRiRW)

FORMA DEKLARACJI

Dla produktów

34. Przy większości celów deklaracja pochodzenia przyjmuje formę odniesienia do kraju („Zjednoczone Królestwo”, „UK”, „Anglia”, „Szkocja”, „Walia” itd.). Producenci mogą chcieć odnieść się do obszaru geograficznego, który jest mniejszy od kraju („Somerset”). Dzięki temu może pojawić się dodatkowa cenna informacja.

Zalecamy, by w przypadku gdy konsumenci nie mogą rozpoznać użytej nazwy obszaru geograficznego, zastosować dodatkowo deklarację kraju pochodzenia.

Dla składników

35. Deklaracja odnośnie do pojedynczego kraju jest najbardziej przydatna dla konsumentów, jednak nie zawsze podanie jej jest możliwe z powodu mieszania surowców i elastycznej polityki względem źródeł.

Zalecamy, żeby jeśli nie jest możliwe odniesienie do pojedynczego kraju, podana informacja była jak najdokładniejsza. Na przykład spisy możliwych krajów dostawcy lub grupy krajów rozpoznawalne dla konsumenta (np. „UE”) są przydatniejsze niż opisy w rodzaju „produkt pochodzący z więcej niż jednego kraju” lub „różne miejsca pochodzenia” itp. Jednakże nawet zwroty w rodzaju „różne miejsca pochodzenia” są lepsze od kompletnego braku informacji. Gdy jednak są one stosowane, zachęcamy do podawania dodatkowych informacji na stronach internetowych lub w sklepach.

UMIEJSCOWIENIE DEKLARACJI NA ETYKIECIE

36. Dla konsumenta najlepiej by było, gdyby informacje o pochodzeniu produktu i jego składnikach, o ile oba elementy są podane, mieściły się na etykiecie bardzo blisko siebie.

Zalecamy umieszczać te informacje w jednym polu widzenia.

ZAŁĄCZNIK

STRESZCZENIE ZASAD OZNACZANIA KRAJU POCHODZENIA DLA OKREŚLONYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

Uwaga: Odpowiedzialność za większą część tych aktów prawnych spada na Departament Środowiska, Żywności i Spraw Wiejskich (DEFRA), w którym należy poszukiwać autorytatywnych porad w sprawie zasad dotyczących tych określonych środków spożywczych.

Wołowina

1. Oznaczanie pochodzenia świeżej, chłodzonej i mrożonej wołowiny i cielęciny regulują rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 oraz (WE) nr 1825/2000 *). Przetworzona wołowina (np. pieczeń wołowa i wołowina peklowana) oraz produkty zawierające wołowinę (np. mięso zapiekane w cieście, kielbasy i hamburgery) nie są objęte tymi przepisami.
2. Obowiązkowe przepisy dotyczące oznaczania stosuje się dla wszystkich rodzajów świeżej, chłodzonej i mrożonej wołowiny i cielęciny włącznie z mieloną. Przepisy te wymagają, by wszystkie poniższe informacje zostały podane na etykiecie
 - kod referencyjny łączący mięso ze zwierzęciem lub grupą zwierząt, z których ono pochodzi;
 - państwo członkowskie lub państwo trzecie, w którym zwierzę/ta zostało/y urodzone
 - państwo członkowskie lub państwo trzecie, w którym je hodowano
 - państwo członkowskie lub państwo trzecie, w którym poddano je ubojowi
 - państwo członkowskie lub państwo trzecie, w którym dokonano rozbioru mięsa
 - numery zatwierdzenia rzeźni i zakładu/ów rozbioru
3. Gdy mięso pozyskuje się ze zwierząt urodzonych, wyhodowanych i poddanych ubojowi w tym samym kraju, na etykiecie można napisać „Pochodzenie: [nazwa kraju]”, zamiast wpisywać oddzielne oznaczenia opisane w pkt 2 powyżej.
4. Gdy wszystkie obowiązkowe informacje nie są dostępne w przypadku mięsa z państwa trzeciego, na etykiecie należy napisać: „Pochodzenie: poza WE” i „poddane ubojowi w: (nazwa państwa trzeciego)”.
5. Układ w przypadku mięsa mielonego jest nieco inny, ponieważ pozyskuje się je na ogół z mięsa pochodzącego z wielu źródeł, nawet w ramach jednego kraju. Mięso mielone musi zawierać w oznakowaniu.
 - kod referencyjny łączący mięso mielone ze zwierzęciem lub grupą zwierząt, z których ono pochodzi lub z partią mięsa używanego do mielenia;
 - nazwę kraju, w którym zmielono mięso;
 - nazwy wszystkich krajów, w których zwierzę lub grupa zwierząt żyła od urodzin do uboju (w przypadku gdy jest różna od kraju, w którym dokonano mielenia) lub gdy wszystkie te kraje znajdują się poza WE „Pochodzenie: poza WE”;

*)

(przyt MRRW) oraz przepisy Rozporządzenia Rady 700/2003 z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie wprowadzenia do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do dwunastu miesięcy

- nazwa kraju lub krajów (nie więcej niż dwóch), gdzie dokonano uboju;
6. Biznesmani w pierwszej kolejności muszą uzyskać zezwolenie na dodatkową informację którą chcieliby podać na etykiecie na temat pochodzenia, metody produkcji lub charakterystyki wołowiny lub zwierzęcia.

Świeże owoce i warzywa

7. Dla pewnych rodzajów świeżych owoców i warzyw zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2200/96 wymaga się zaznaczenia kraju pochodzenia na wszystkich ogniwach łańcucha zbytu.
8. Produkty objęte tymi wymogami to jabłka, morele, awokado, wiśnie, winogrona, kiwi, cytryny, mandarynki (i podobne hybrydy), melony, pomarańcze, brzoskwinie i nektarynki, gruszki, śliwki, truskawki, orzechy włoskie w skorupach, arbuzy, karczochy, szparagi, fasola (oprócz fasoli łuskanej), brukselka, kapusta, marchew, kalafior, seler, cukinia, czosnek, por, cebula, groszek, szpinak, sałatki, bakłażan, cykorja, ogórek, sałata, cykorja endywia i sałata bawarska, papryka słodka, pomidory. Bulwy kwiatowe, cebulki i bulwy, kwiaty cięte i liście.
9. Istnieją pewne wyjątki, takie jak:
- produkty wystawione lub przeznaczone na sprzedaż lub sprzedawane w jakiś inny sposób przez hodowcę na rynku hurtowym, szczególnie na rynkach producenckich (rynkach rolników) mieszczących się na obszarze produkcji; oraz
 - produkty sprzedawane lub dostarczane przez hodowcę do stanowisk przygotowywania i pakowania lub instalacji do magazynowania, lub przewożone z jego gospodarstwa do takich stanowisk.

Ryby

10. Konkretnie wymogi odnośnie do oznaczania pochodzenia ryb w sprzedaży detalicznej w określonych formach prezentacji (tj. żywe, świeże, chłodzone lub mrożone, filety rybne oraz pozostałe rodzaje mięsa rybiego – świeże, chłodzone lub mrożone; ryby wędzone, suszone, solone lub w solance; skorupiaki i mięczaki) określają rozporządzenia (WE) nr 104/2000 i (WE) nr 2065/2001. Przetworzone produkty rybne są wyłączone. Szczegółowe wskazówki w sprawie stosowania tych przepisów są dostępne na stronie Agencji (www.food.gov.uk).
11. Krótko mówiąc, w przypadku produktów złowionych na morzu pochodzenie należy zaznaczyć poprzez odniesienie do jednego z dwunastu obszarów połowowych:
• Północno-zachodni Atlantyk	• Morze Bałtyckie
• Północno-wschodni Atlantyk	• Morze Śródziemne
• Środkowo-zachodni Atlantyk	• Morze Czarne
• Środkowo-wschodni Atlantyk	• Ocean Indyjski
• Południowo-zachodni Atlantyk	• Ocean Spokojny
• Południowo-wschodni Atlantyk	• Antarktyda

12. W przypadku produktów złowionych w wodach słodkich pochodzenie należy zaznaczyć poprzez odniesienie do państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, z którego produkt pochodzi.
13. W przypadku produktów hodowlanych pochodzenie musi zostać zaznaczone poprzez odniesienie do państwa członkowskiego, w którym produkt przechodzi ostatni etap rozwoju.
14. Dokładniejszy obszar połowowy może zostać zaznaczony.
15. Te wymagania nie stosują się do niewielkiej liczby produktów rybnych zbywanych konsumentom bezpośrednio przez rybaków lub hodowców akwakultury.

Oliwa z oliwek

16. Fakultatywne przepisy oznaczania pochodzenia „oliwy ‘ekstra’ z oliwek z pierwszego tłoczenia” i „oliwy z oliwek z pierwszego tłoczenia” znajdują się w rozporządzeniu (WE) nr 2815/98 z późn. zm.*) To rozporządzenie zabrania umieszczania oznaczenia pochodzenia w przypadku pozostałych rodzajów oliwy z oliwek³.
17. Oznaczenia pochodzenia w przypadku „oliwy ‘ekstra’ z oliwek z pierwszego tłoczenia” i „oliwy z oliwek z pierwszego tłoczenia” odnoszą się do obszaru geograficznego, którym jest jeden z
 - CHNP lub CHOG (zob. pkt 26-27 poniżej);
 - państwo członkowskie;
 - Wspólnota Europejska; lub
 - państwo trzecie
18. Jeżeli oznaczenie pochodzenia wskazuje WE lub państwo członkowskie (a nie wskazano na CHNP lub CHOG), musi to odpowiadać obszarowi, w którym „oliwa ‘ekstra’ z oliwek z pierwszego tłoczenia” lub „oliwa z oliwek z pierwszego tłoczenia” została pozyskana. „Oliwa ‘ekstra’ z oliwek z pierwszego tłoczenia” lub „oliwa z oliwek z pierwszego tłoczenia” jest uznawana za „pozyskaną” w obszarze geograficznym, jeżeli oliwa została wyciśnięta z oliwek w zakładzie znajdującym się na tym obszarze.
19. W przypadku mieszania oliw, jeżeli ponad 75% oliwy pochodzi z tego samego państwa członkowskiego lub z WE, można zaznaczyć główne pochodzenie, pod warunkiem że dalej następuje oznaczenie „ponad 75% oliwy [„ekstra”] z oliwek [z pierwszego tłoczenia] pozyskano w [oznaczenie pochodzenia]”.

*)

(przyp. MRiRW) obecnie obowiązuje Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1019/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie norm handlowych w odniesieniu do oliwy z oliwek

³ Ten zakaz zdaje się pozostawać w sprzeczności z ogólnymi przepisami dyrektywy 2000/13/WE

20. W przypadku „oliwy ‘ekstra’ z oliwek z pierwszego tłoczenia” lub „oliwy z oliwek z pierwszego tłoczenia” importowanej z państwa trzeciego, oznaczenie pochodzenia odnosi się albo do państwa, w którym pozyskano oliwki i oliwę, albo – jeśli to dwa różne miejsca – do państwa, w którym produkt był ostatnio przetwarzany.

Wino

21. Rozporządzenie (WE) nr 1493/99 obejmuje organizację rynku wina. Ogół wina sprzedawanego we Wspólnocie musi zawierać na etykiecie informację o kraju pochodzenia.

22. Można to ująć następująco:

- wina stołowe
 - w przypadku wysłania do innego państwa członkowskiego lub kraju eksportera, nazwa państwa członkowskiego, jeżeli winogrona wyprodukowano i przetworzono w wino w tym państwie;
 - sformułowanie „mieszanina win z różnych krajów Wspólnoty Europejskiej w przypadku win uzyskiwanych z mieszania produktów wywodzących się z kilku państw członkowskich.
 - sformułowanie „wino pozyskiwane w ... z winogron uprawianych w ...” uzupełnione o nazwy państw członkowskich istotnych w przypadku win wyprodukowanych w państwie członkowskim z winogron uprawianych w innym państwie członkowskim.
- wina stołowe z oznaczeniem geograficznym
 - nazwa jednostki geograficznej
- wina gatunkowe wyprodukowane w konkretnych regionach
 - nazwa obszaru produkcyjnego
- wina importowane
 - nazwa kraju pochodzenia i, jeśli występuje oznaczenie geograficzne, nazwa danego obszaru geograficznego.

Jaja

23. Rozporządzenie (WE) nr 1907/90 wymaga, by na opakowaniach podawano oznaczenie kraju pochodzenia tylko wtedy, gdy jaja zostały zaimportowane z państwa trzeciego.^{*)}

^{*)}_____

(przyp. MRiRW) Aktualnie wymagania w odniesieniu do jaj podane są w :

- rozporządzeniu Rady (WE) nr 1028/2006 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj;
- rozporządzeniu Komisji (WE) nr 557/2007 ustanawiającym szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) Nr 1028/2006 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj

Mięso drobiowe

24. Rozporządzenie (WE) nr 1906/90 wymaga, by na świeżym i mrożonym mięsie drobiowym podawano oznaczenie kraju pochodzenia tylko wtedy, gdy zaimportowano je spoza Wspólnoty.

Miód

25. Nie ma konkretnych zasad wymagających podania kraju pochodzenia na miodzie, ale jeżeli podano oznaczenie regionalnego, topograficznego lub terytorialnego pochodzenia miodu, miód musi wywodzić się stamtąd w całości. Opracowywane są zasady wymagające, by kraj lub kraje pochodzenia, w których zbierano miód, były podawane na etykiecie. W przypadku miodów mieszanych, w których miód może wywodzić się z więcej niż jednego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, to oznaczenie ma być zastępowane oznaczeniami zastępczymi, np. „mieszanina miodów WE”, „mieszanina miodów spoza WE” lub „mieszanina miodów z i spoza WE” w zależności od tego, które jest odpowiednie.*)

*) _____

Zasady te zostały podane w Dyrektywie Rady 2001/110/WE z dnia 20 grudnia 2001 r. odnoszącej się do miodu (przyp. MRiRW)

Produkty regionalne

26. Rozporządzenia (WE) nr 2081/92 i (WE) nr 2082/92*) stanowią ochronę dla nazw żywności i napojów, które opierają się na pochodzeniu geograficznym lub tradycyjnej recepturze. Zgodnie z nowymi ustaleniami nazwana żywność i napoje zarejestrowane na poziomie europejskim będą chronione przeciwko naśladownictwu wewnątrz Unii Europejskiej. Takie produkty uprawnione są do noszenia zatwierdzonych znaków graficznych Wspólnoty.

- **Chroniona Nazwa Pochodzenia (CHNP)** może być wykorzystywana dla produktów wytwarzanych, przetwarzanych i przygotowywanych w konkretnym obszarze geograficznym i noszących cechy charakterystyczne dla tego obszaru geograficznego. Metody produkcyjne stosowane dla takiego produktu muszą należeć wyłącznie dla tego obszaru.
- **Chronione Oznaczenie Geograficzne (CHOG)** może być wykorzystywane dla produktów, które muszą być wytwarzane, przetwarzane i przygotowywane w konkretnym obszarze geograficznym i muszą cieszyć się renomą i posiadać cechy związane z tym obszarem.
- **Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS)** może być wykorzystywana dla produktów, opierających się na tradycyjnej recepturze.

27. Istnieje ponad 500 zarejestrowanych produktów wewnątrz Wspólnoty, z których ponad 30 pochodzi obecnie z Wielkiej Brytanii (np. szkocka wołowina, ser stilton i Newcastle Brown Ale - ciemne piwo ale).

*) _____

Podane w tekście rozporządzenia zostały zastąpione nowymi aktami prawnymi :

- ***rozporządzeniem Rady (WE) nr 509/2006 z dnia 20 marca w sprawie produktów rolnych i środków spożywczych będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami,***
- ***rozporządzeniem Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych oraz***
- ***rozporządzeniem Komisji nr 1898/2006z dnia 14 grudnia 2006 r. określającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych.***

(przyp. MRiRW)